

POSTANOWIENIE

Dnia 29 października 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Wąsek-Wiaderek

w sprawie **M. R.**,
oskarżonego o czyn z art. 212 § 1 k.k. i in.,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej, na posiedzeniu w dniu 29 października 2025 r.,
wniosku Sądu Rejonowego w Białymstoku,
zawartego w postanowieniu z dnia 25 września 2025 r., XIII K 1115/25,
o przekazanie sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu,
na podstawie art. 37 k.p.k.,

p o s t a n o w i ł

uwzględnić wniosek i sprawę przekazać do rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Sokołowie Podlaskim.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 25 września 2025 r., XIII K 1115/25, Sąd Rejonowy w Białymstoku zwrócił się do Sądu Najwyższego o przekazanie sprawy M. R. innemu sądowi równorzędnemu w trybie art. 37 k.p.k. Sąd Rejonowy wskazał, że w sprawie oskarżonego M. R. pokrzywdzonym jest sędzia Sądu Apelacyjnego w Białymstoku X. Y., która jest powszechnie znana osobom bezpośrednio bądź pośrednio związanym z białostockim wymiarem sprawiedliwości z racji wieloletniego sprawowania przez nią obowiązków orzeczniczych w białostockich sądach wszystkich szczebli — poczynwszy od Sądu Rejonowego w Białymstoku poprzez Sąd Okręgowy w Białymstoku, na Sądzie Apelacyjnym w Białymstoku

skończywszy. Niewątpliwie jest również znana wielu stronom występującym w sprawach, w których orzekała. Dlatego też rozstrzyganie w niniejszej sprawie przez Sąd Rejonowy w Białymstoku mogłoby wzbudzić uzasadnione wątpliwości co do bezstronności jakiegokolwiek sędziego podejmującego w niej określone czynności. Zdaniem Sądu Rejonowego już sam fakt wyeksponowanej wyżej znajomości z sędzią X. Y., która w przypadku wielu sędziów Sądu Rejonowego w Białymstoku wykraczała i nadal wykracza poza ramy znajomości czysto służbowej, mogłaby rodzić w świadomości nie tylko stron niniejszego postępowania, ale również postronnych obserwatorów, swoistego rodzaju przeświadczenie co do tego, że w razie pozostawienia sprawy do rozpoznania w Sądzie Rejonowym w Białymstoku jako miejscowo właściwym mogłaby zostać rozstrzygnięta nieobiektywnie właśnie z racji tak eksponowanych kontaktów natury zawodowej oraz towarzyskiej łączących wielu sędziów tego Sądu z pokrzywdzoną. We wniosku zawarto także sugestię przekazania sprawy poza obszar apelacji białostockiej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek jest zasadny, dlatego też Sąd Najwyższy postanowił o przekazaniu sprawy Sądowi Rejonowemu w Sokołowie Podlaskim.

Jak słusznie podkreśla się w orzecznictwie, zewnętrzny wizerunek funkcjonowania sądów wymaga, aby unikać wszelkich sytuacji mogących stwarzać zagrożenie formułowania racjonalnych opinii, że nie tylko względy merytoryczne decydują o sposobie rozstrzygnięcia sprawy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 maja 2013 r., II KO 23/13; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2018 r., III KO 41/18). Toteż należy uwzględnić wniosek złożony w trybie art. 37 k.p.k., jeżeli zachodzą uzasadnione podejrzenia, że postronny, ale i obiektywny obserwator określonego postępowania sądowego mógłby powziąć wątpliwości co do rozpoznania sprawy w sposób obiektywny i bezstronny w sądzie właściwym do rozpoznania sprawy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 kwietnia 2021 r., IV KO 33/21).

Sytuacja, gdy sędzia sądu nadrzędnego nad sądem właściwym jest pokrzywdzonym, uzasadnia przekazanie sprawy z uwagi na dobro wymiaru sprawiedliwości. Wydaje się racjonalnym przyjęcie, że jeżeli pokrzywdzonym lub

stroną procesu jest sędzia sądu hierarchicznie wyższego nad sądem terytorialnie właściwym, to sąd ten nie powinien orzekać w sprawie. Stanowi to przejaw dbałości o dobro wymiaru sprawiedliwości, jakim jest z jednej strony efektywność postępowania (wykluczenie procedury potencjalnych wyłączeń poszczególnych sędziów od rozpoznania sprawy) oraz wizerunek sądu jako organu niezależnego (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 25 lutego 2025 r., V KO 15/25; z dnia 18 grudnia 2024 r., III KO 189/24; z dnia 22 maja 2024 r., I KO 31/24). Pod uwagę należy wziąć również znaczący staż orzeczniczy sędziego pokrzywdzonego przestępstwem oraz okoliczność, że jest to osoba powszechnie znana i utrzymująca stosunki zawodowe i koleżeńskie z innymi sędziami (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 2 kwietnia 2025 r., I KO 11/25).

Wskazując Sąd mający rozpoznać sprawę po przekazaniu, Sąd Najwyższy doszedł do wniosku, że nie ma przeszkody w postaci zagrożenia dla dobra wymiaru sprawiedliwości, aby niniejsza sprawa została rozpoznana przez Sąd Rejonowy w Sokołowie Podlaskim, a więc Sąd Rejonowy znajdujący się poza obszarem apelacji białostockiej (jednostka nadrzędna – Sąd Apelacyjny w Lublinie). Jednocześnie z uwagi na kryteria geograficzne udział uczestników w czynnościach postępowania nie powinien być utrudniony ponad miarę.

Mając na uwadze powyższe, należało orzec jak w części dyspozytywnej postanowienia.

[J.J.]

[r.g.]